

Satılan Gülüş • James Krüss

Genç Kitaplar • Roman • 304 sayfa • Önerilen sınıflar: 6, 7, 8, Lise
ZAMAN ve MEKÂN • ERDEMLER • DUYGULAR • HAK ve ÖZGÜRLÜKLER
yolculuk • yoksulluk • gülmek • kötülük • büyümek • kapitalizm • dayanışma • kendini tanımak • masumiyet

Şair, yazar **James Krüss**'ün klasikleşen ünlü romanı, her şeyin alınıp satıldığı bir dünyada insani değerlerin önemini tartışıyor. Okurunu farklı coğrafyalarda heyecanlı bir maceraya sürüklerken, arka planda günümüz dünyasını ve kapitalizmi eleştiriyor. Şeytan'la anlaşma yapan insanın çıkmazını gerçekçi sembollerle gözler önüne seren yazar, İkinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupa'da yaşananları romanına çarpıcı bir ustalıkla serpiştiriyor. Maddi değerlere karşı insani değerleri, zorluklara karşı dostluğu ve dayanışmayı yücelten kitap, heyecan dolu kurgusuyla her yaştan okuru cezbedecek nitelikte.

Timm, sevimsiz analığı ve üvey kardeşiyle yaşadığı yoksul evde mutsuzdur. Pazarları soluğu, ölen babasıyla sık sık gittiği hipodromda almaktadır. Bir gün, orada tanıştığı Baron Silbi ona tuhaf bir anlaşma önerir: Timm gülüşünü Baron'a satarsa, her bahsi kazanma yeteneğine sahip olacaktır. Delikanlı, hayatını değiştirme umuduyla bu teklifi fazla düşünmeden kabul eder. Ancak umduğu gibi olmaz, serüven hızlandıkça Timm kendini amansız bir mücadelenin içinde bulur...

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Kitabın; Timm, babası, üvey annesi, üvey kardeşi ve Baron Silbi gibi ana karakterleri size başka hangi romanları hatırlattı? Neden?
- 2- Sizce Timm gibi yoksulluk çeken birinin Baron Silbi'nin teklif ettiği anlaşmayı reddetme şansı var mıdır? Anlaşma koşullarını düşündüğünüzde, Silbi teklifini Timm'in yerine size yapmış olsa yanıtınız ne olurdu?
- 3- Başta üvey annenin dürüstçe hak edilmediğini söylediği kumar parası, sonrasında ailenin yaşamını nasıl değiştiriyor? Bu anlaşmadan Timm'in kârlı çıktığını söyleyebilir misiniz; neden?
- 4- Babasının ölümünden sonra 14 yaşına kadar, bütün kötü davranışlarına rağmen üvey annesinin ve oğlunun yanında kalmasına, maddi olarak onlara destek olmasına bakarak, çocuk Timm'in kişiliği için neler söylenebilir?
- 5- Timm, Bay Rickert'le Hamburg'a doğru yolculuk ederken gülüşüyle birlikte neyini de kaybettiğini fark ediyor? Bu özelliği yitirmek bir insanın yaşamında nelere yol açar?
- 6- Sizce Timm için bahis becerisini koruyarak anlaşmayı bozmadan gülüşünü geri almasının bir yolu olabilir miydi? Gülüş, Baron Silbi için neden servetini verecek kadar önemli?
- 7- Kreschimir'in apandisit rahatsızlığı nedeniyle gemiden uzaklaştırılması örneği düşünüldüğünde, Baron Silbi'nin Timm'le ilgili stratejisini nasıl açıklamak gerekir?
- 8- 14 yaşına kadar bahis yeteneğiyle gelen Timm, bu yaştan başlayarak gülüşünü geri alma sürecinde nelere dikkat etmesi gerektiğini öğreniyor? Timm'in daha bu yaşında büyüdüğü söylenebilir mi? Timm büyüdükçe konuşma/tepki verme becerisi nasıl gelişiyor; birkaç örnek verir misiniz?
- 9- Johnny, "Gülmek, içsel özgürlüktür," sözüyle ne demek istiyor? Baron Silbi bu söze neden olumsuz tepki veriyor?
- 10- Margarin konusu nasıl ortaya çıkıyor? Margarin, kapitalist sistemin kuralları uyarınca neye dönüştürülüyor? Baron Silbi'nin margarin işinde Timm'e uygun gördüğü rol ne? Bu konuda Timm'in bir planı var mı?

- 11- Baron Silbi'nin komünist olduğunu söylediği Selek Bey'in bu eğilimini hangi davranış ve düşüncelerinden anlıyoruz? Silbi, Selek Bey'i neden firmasında çalıştırıyor; karşıt eylemleri için hangi önlemleri almış?
- 12- Timm'in dışı yansıttığı umursamazlık Baron Silbi ile ilişkisinde ona nasıl avantaj sağlıyor? Timm dünya seyahatinde bir beyefendinin neleri bilmesi gerektiğini öğrendi?
- 13- Baron Silbi margarinin isim değişikliğini nasıl açıklıyor? Satın aldıkları küçük denizcilik işletmesi Timm ve Baron için ne anlama geliyor?
- 14- Her şeye ve her duruma hakim Baron Silbi nasıl oluyor da Mısırlı firma temsilcisiyle görüşükten sonra otele dönerken trafik kazası geçiriyor?
- 15- Gülüşünü geri almak için Timm'in aslında ne yapması yeterliymiş? Sizce romanın sonunda Timm neden kukla tiyatrosunu tercih etti?
- 16- Sizce bu romanın ana temaları nelerdir?

YARATICI ETKİNLİKLER...

- **Canlandırma:** Kitabın 86 ve 87. sayfalarında Kral ve Gezgin arasında geçen şiirsel konuşmayı öğrencilerle canlandırın. Konuşmanın sonundaki, "Tanımak için gerçek insanı / Doğru anda gülebiliyor mu, ona bakmalı" satırlarının ne demek istediğini örneklerle irdeleyin.
- **Uygulama:** Sınıfça gülme mimiğinin duyguları nasıl tetiklediğiyle ilgili bir uygulama yapın. Öğrencilerden biri, dudaklarını gülme pozisyonunda tutarak, "Dünya ne kadar zalim; mutlu olmak ne zor. Etrafım kötülüklerle dolu; her an savaşmak gerekiyor. Çok mutsuzum, çok umutsuzum, bıktım! Etrafımda herkes sıkıntı içinde..." benzeri olumsuz yakınma sözlerini abartarak, yüksek sesle yinelesin. Bunu yaparken dudaklarını gülme pozisyonunda tutması çok önemli. Bütün çabasına rağmen birkaç cümle sonra, ya gülme mimiği ya da olumsuz söylemi değişecek. Çünkü kişi gülerken ortaya çıkan vücut kimyası (serotonin/endorfin) olumsuz düşünmeyi engeller. Olumsuz söylemde ısrar edilirse de gülme mimiği yerini asık yüze bırakır. Bu deneme, mimiklerin duygularla bağlantısını net biçimde ortaya koyar. Bu uygulamayı isteyen bütün öğrencilerle yineleyebilirsiniz.
- **Tartışma:** Öğrenciler 2 kişilik gruplar halinde çalışarak, "Çevremizdeki iyilik postundaki kötülükler" konusuna dair örnekler üretsinsin. Her grup bir ya da iki örneği, nedenleri ve nasıllarıyla birlikte açıklasın, konu sınıfça tartışılsın. Yaşamımızda, fark edelim etmeyelim ne kadar çok iyilik görünümünde kötülük olduğu; iyilik diye bize dayatılanların hangilerinin aslında kötülük olduğu konusunda bilinçlenin.
- **Yazma:** Herkes Johnny'nin, Timm'e söylediği, "Bir şeye inanmadığın sürece, o şey yoktur," sözünün anlamını açıklayan kısa bir yazı yazsın. Yazılar sınıfta okunsun ve ortak değerlendirilsin.
- **Sergi:** Öğrenciler 3 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup, "gülme" ya da "gülümseme" ile ilgili bulduğu ya da ürettiği bir özlü sözü yaratıcı biçimde görselleştirsinsin. Ortaya çıkan çalışmalarla sınıfta ya da okul koridorunda "Gülmeye Övgü" sergisi oluşturulsun.
- **Münazara:** Jüriyi oluşturacak 5 kişinin dışındaki öğrenciler 2 gruba ayrılınsın. Gruplardan biri, "Kimse sınanmadığı bir kötülüğün masumu değildir," görüşünü; diğeri, "Bir kötülüğün masumu olmak için sınanmak gerekmez," önermesini savunsun. Somut örnekler üzerinden tartışılması gereken bu münazarada öne çıkan görüşe jüri karar versin.
- **Karikatür:** Herkes Timm, Baron Silbi, Johnny, Erwin ve üvey anne başta olmak üzere romandaki karakterlerden istediğinin karikatürünü yapsın. Karikatürler, "Satılan Gülüş Albümü"nde sergilensin.
- **Fotoğraf çekimi:** Herkes cep telefonuyla romanın temelini oluşturan "masumiyet" temasını yansıtan fotoğraflar çeksin ya da internetten bu temayı yansıtan fotoğraflar bulsun. Bakalım kimler ne kadar yaratıcı davranacak, hayal güçlerini nasıl kullanacak?